SEP 9 1919

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over Canada And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

CANADA

מר. ווייַנבערג שיסט נעלט נאך פוילען לויט'ן טעגליכען קוס.

VOLUME VI No 2479 Toronto Fri[illegible]ber 5 1919 י' אלול פרשה כי תצא תרעט פרייטאג 5־טער סעפטעמבער 1919 PRICE TWO CENTS

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.

א מיליאן מענשען באזוכען דעם עקסהיבישאן

ווינער אידישע צייטונג באזוכט ארויס א גוט רוף צו אידען פון דער גאנצער וועלט

אידען פון טיעף אונגארן געפינען זיך אין דער שרעקליכסטער לאגע — אידען ווערען געטויטעט צעהנדליגער ווייז — בלויז א געשריי פון אלע אידען פון דער וועלט קאן זיי אפשר עטוואס העלפען.

אינט. איד. פרעס ביורא.

ניו יארק סעפטעמבער 4

דער "טאג" דריקט א באריכט וואס איז ערשיענען אין דער אידישער ווינער צייטונג "די מארגענפאסט" אין וועלכען עס ווערט איבערגעגעבען דאס די לאגע פון די אידען אין אונגארן איז די שווערליכסטע וואס מען קאן זיך פארשטעלען. ספעציעל אין די געגענדען וואס געפינען זיך נעבען דער דאנוי. אפיציעלען, סטודענטען און רעגיערונגס בעאמטע זענען אליין די אנפיהרער פון די שווערעליכסטע פאגראמען.

די ווינער מארגענפאסט אפשלירט צו די אידען פון דער גאנצער וועלט צו זעהן טאן עפעס צו ראטעווען די אידען פון די פארפאלגונגען וואס די אידען פון אונגארן מוזען אויסשטעהן.

די צייטונג גיט איבער דאס אין דער שטארק טאלאמאישי זענען צעהן אידען אויפגעהאנגען געווארען.

אין שעלדעמאלק זיינען צוואנציג אידען דערשאסען געווארען אין יאנאשא וא איז די גאנצע אידישע קהלה ביראיניירט געווארען. די אידען ווערען ניט ערלויבט צו קאמוניקירען מיט בודא־פעסט.

רב הכולל געשטערבען

פון די וואינדען.

עס ווערט איבערגעגעבען דאס דער רב הכולל פון בודאפעסט איז אטאקירט געווארען פון דעם פאליציי אינספעקטאר אליין און דער רב איז נאכהער געשטארבען פון די וואונדען.

נרעסטער רעקארד יאהר איז דעם עקסהיבישאן

טראצדעם וואס עס איז נאך געבליבען צוויי גאנצע טעג וואס דער עקסהיבישאן ערוואַרטעט נאך צו זעהען א היב־שען עולם דאך איז דער רעקארד געבוכען שוין געווען ארום א מיליאן מענשען. עס איז העכסט מעגליך דאס די ערוואר־טונג וואס עס ווילען די עקסהיבי־שאן דירעקטארען צו זעהען א מיליאן מיט א פרעטעל באזוכער וועט נאך פאר־ווירקליכט ווערען.

ווען ניט די פאר רעגענדיגע טעג וואלט דער באזוך ווייבער געווען א פיעל גרעסערעס.

אין די צוויי לעצטע טעג איז דער באזוך געווען א נישקשה'דיגער, דאס וועט מער איז געווען זעלטען שעהן. און די עקסהיבישאן באזוכער האבען אן אמת'ע הנאה געהאט שפאצירענדיג איבער דעם עקסהיבישאן פארק און באזוכענדיג אלע אינטערעסאנטע פלעצער.

געבעראל אלענבי ערוואַרטעט איז לאנדאן

אינט. איד. פרעס ביורא.

ניו יארק סעפטעמבער 4

דער "פארווערטס" מעלדעט דאס גע־נעראל עלענבי, דער קאמאנדירער פון די ענגלישע ארמייען אין פאלעסטינא, ווערט ערוואַרטעט אין לאנדאן אין דער פאר האט פראפעסאר חיים ווייצמאן אפגעלעגט זיין פאהרען נאך ארץ ישראל אויף א שפעטערהיגען דאטום.

מינסקער ציוניסטען ניט ערלויבט ארויסצוגעבען א צייטונג

אינט. איד. פרעס ביורא.

ניו יארק סעפטעמבער 4.

אינפארמאציעס וואס זענען דא ער־האלטען געווארען לויטען דאס טראג־דאס וואס די רעגיערונג האט צוגעזאגט די מינסקער אידען צו ערלויבען ארויס־צוגעבען א צווייספרעכיגע צייטונג, דאך ווערט די ערלויבניש ניט געגעבען.

אויך ווערט געמאלדען פון דער אי־זאמלונג פון דער אידישער קהלה ווערען ניט ערלויבט.

סטרייק פון טעלעפאן ארבייטער בעפעסט

עס זעהט אויס דאס דער נעקסטער סטרייק וועט זיין פון די טעלעפאן ארבי־טער.

נאך דעם 27־טען אויגוסט האבען די ארבייטער געשריבען צום ארבייטס דעפארטמענט פארלאנגענדיג אן ארבייט־ריישאן אויסצוהערען זייערע קרייוודעס, אבער דער ארבייטס מיניסטער האט נאך דערווייל גארניט געענטפערט. נעכטען ביינאכט האבען די ארבייטער אפגעהאל־טען א מיטינג און באשלאסען אויב עס וועט באלד ניט באווילינט ווערען דער פארלאנג געהען זיי ארויס אין א סטרייק.

אוקראינישע רעגיערונג באריהמט זיך וועט אפשטעלען פאגראמען

אינט. איד. פרעס ביורא.

ניו יארק סעפטעמבער 4

אינפארמאציעס וואס זענען דא ער־האלטען געווארען מעלדען דאס די אוק־ראיניש רעגיערונג אנאנסירט ווייט און בריים דאס זי וועט אפשטעלען די פאגר־ראמען און אנדערע אידען פארפאלגונ־גען. און וועט באשטראפען אלע שול־דיגע וואס זענען באגאנגען. פארברעכענס געגען די אידען, און א חוץ דעם אויך העלפען די אידישע פאראומגליקטע.

בלויז אמעריקאנער בירגער וועלען קאנען פארלאזען פוילען נאך אמעריקא

אינט. איד. פרעס ביורא.

ניו יארק סעפטעמבער 4

ידיעות וואס זענען דא ערהאלטען געווארען גיבען איבער דאס דער אמעריי־קאנער קאונסיל אין ווארשא האט אנאנ־סירט, אז בלויז אזעלכע וואס זיינען אמעריקאנער בירגער וועלען קאנען אויס־וואנדערען פון פוילען נאך אמעריקא. אלע אנדערע וועלען ניט ראיינגעלאזען ווערען קיין אמעריקא.

פרינץ באקומט א מתנה איינגעגעמאכ־טע ציגארען

מאנטרעאל סעפטעמבער 4

ווען דער פרינץ אוו ווילס איז געווען אין מאנטרעאל האט ער באזוכט מעיאר מארטין אין זיין וואוינונג. מעיר מאר־טין איז אמאל געווען א ציגארען מאכער געארבייט אין א שאפ. וועלענדיג הנה זיין דעם פרינץ מיט דער בעסטער מתנה האט ער אליין געמאכט א פאר ציגארען און איהם דערלאנגט פאהרענ־מתנה.

פארקויפט וואסער אנשטאט שנאפס אבער די שטראף איז טייערער דאלאר

נעכטען איז אין פאלים קאורט פאר קוירנעל דעניסאן פארגעקומען א שווערע פראגע פון א מאן וואס האט פארקויפט וואסער אנשטאט שנאפס. די קלאגע איז געווען דאס ער האט עובר געווען אויף דעם אנטעריא טעמפערענץ געזעץ און האט פארקויפט שנאפס, אבער ווי איז דער דין אז אנשטאט שנאפס האט ער נאר געגעבען וואסער? הייסט דאך דאס א שווינדעל און דערפאר האט ער איהם באשטראפט מיט טויזענט דאלאר.

דער אנגעקלאגטער איז געווען א גע־וויסער נייטען קריסטאל און ווי עס איז באהויפטעט געווארען אין אפלים קאורט האט מר. קריסטאל אפגעמאכט א מקח מיט א מאן וואס איז געווען אונטערגע־שיקט פון לייסענס דעפארטמענט צו קויפען 52 גאלאן אלקאהאל פא ר 150 דאלאר. דער קויפער האט איהם געגע בען אן אדערוף פופציג דאלאר, אבער ווען די ערשטע 30 גאלאן זיינען געקו־מען אין אין פאלים קאורט פאר קוירנעל דעניסאן פארגעקומען א שווערע פראגע פון א מאן וואס האט פארקויפט וואסער אנשטאט שנאפס. די קלאגע איז געווען דאס ער האט עובר געווען אויף דעם אנטעריא טעמפערענץ געזעץ און האט פארקויפט שנאפס, אבער ווי איז דער דין אז אנשטאט שנאפס האט ער נאר געגעבען וואסער? הייסט דאך דאס א שווינדעל און דערפאר האט ער איהם באשטראפט מיט טויזענט דאלאר.

דער אנגעקלאגטער איז געווען א גע־וויסער נייטען קריסטאל און ווי עס איז באהויפטעט געווארען אין אפלים קאורט האט מר. קריסטאל אפגעמאכט א מקח מיט א מאן וואס איז געווען אונטערגע־שיקט פון לייסענס דעפארטמענט צו קויפען 52 גאלאן אלקאהאל פא ר 150 דאלאר. דער קויפער האט איהם געגע בען אן אדערוף פופציג דאלאר, אבער ווען די ערשטע 30 גאלאן זיינען געקו־מען

אויטאמאביל אונגליקען אין דעם נעכטיגען קורצען סטרייק

ארבייטער באשולדיגען די קאמפאניע אין פארקעהרטע באשולדיגונגען— פלעמינג אגט אבער ארבייטער דארף מען אריינוואַרפען אין טייך אין דערטרינקען.

אין דעם קורצען פינף שעה'דיגען סטרייק פון די עלעקטריק ארבייטער וואס האט פאראורזאכט אפצושטעלען די פארס אויף קנאפע פינף שטונדען זענען פארגעקומען א היבש ביסעל אויטאמא־ביל אומגליקען, אין וועלכע איין מענש איז געטויטעט געווארען און א היפשע עטליכע זיינען פארוואונדעט געווארען.

דער נעטויטעטער איז דזשאהן וואַ־לאס 73 יאהר אלט. ער איז געפאהר־רען אויף'ן בייסיקעל אויף'ן קארנער קווין און בושר עווענוי. האט איהם א אויטאמאביל דערלאנגט א שטויס און דערהרגעט. דער טרייבער פון אויטא־מאביל איז געעווען וו. ט. פעיס.

צווישען די פארוואונדעטע וואס האבען זיך צוזאמענגעשטויסען אין די לויפענדע אויטאמאביליען געפינען זיך איינינע וואס זיינען גאנץ ערנסט פאר־וואונדערט. די פאליציי האט ארעס־טירט דריי אויטאמאביל טרייבער.

מעיאר פאדעדט אן אונטערזוכונג

ווי שוין געמאלדען נעכטען אין „זשורנאל" איז דער סטרייק ארויסגע־קומען צוליעב דעם וואס דער קאמ־פאניע פאניעס פארדעפער האט זיך אפ־געזאגט אנטערשרייבען. דעם רע־פארט וואס די ארבייטרישאן קאמיטע האט רעקאמענדירט מיט די באוויליגטע פאדערונגען. אבער ווען די ארבייטער האבען אפגעשטעלט די ארבייט האט מעיאר טשוירטש שנעל געלאזען וויסען דער וויניג דאס דער אפמאך ווערט אונטערגעשריבען פון דער קאמפאניע און די ארבייטער האבען זיך באלד אומגע־קעהרט צו דער ארבייט.

דאס אבשטעלען פון די קארס האט אבער פארשאפט זעהר פיעל צרות אין שטאדט. דאס איז געווען פונקט די צייט ווען די ארבייטער זיינען געפאהרען פון דער ארבייט, און צווייטענס האבען צעהנדליגער טויזענטער מענשען גע־דארפט געהן צו פוס פון דעם עקסהי־בישאן און צוליעב דעם איז געווארען א גרויסע פאמאמאבע אין די "פאראנט־ווארטליכע קריזזען".

מענעדזשער אר. דזשיי. פלעמינג פון טאראנטא סטריט קאר קאמפאניע האט באלד אנגעהויבען שיסען מיט ער־קלערונגען און באשולדיגען די ארבייי־טער מיט די זיינען פיהרער אין די ערנס־טע פארברעכענס. אויף די אכט הויפט מעכאניקער וואס האבען אפגעשטעלט דעם עלעקטרישען שטראם האט מר. פלע־מינג געזאגט דאס מען דארף זיי נעהמען אין לעבעדיגערהייט. אריינוואַרפען אין וואסער אריין. מען נאך א גאנצע רייי־הע מיט אנדערע באשולדיגונגען.

דעם פיהרער פון דער יוניאן האט מר. פלעמינג אנגערופען א פייגלינג, און נאך אזעלכע שעהנע נעמען. מר. פלע־מינג האט הויפטזעכליך געטענה'ט דאס ער האט ניט אנגעהויבען צו וויסען אז ניט אינטערשרייבען דעם ארבייטרישאן רעפארט מיינט ארויסגעהן אין א סטרייק.

פלעמינג האט זיך עגטזאגט צו רעדען

די ערקלערונג וואס איז ארויסגעגע־בען געווארען פון מר. דזשיימס ט. גאן, פארשטעהער פון דער יוניאן, לויטעט דאס א גאנצען טאג האט ער געזוכט די געלעגענהייט צו האבען א געשפרעך מיט מר. פלעמינג וועגען דעם באשלוס פון דער ארבייטערישאן בארד. מר. גאן האט הויפטעט דאס מר. פלעמינג האט גע־וואוסט דאס ער ווערט געזוכט פון דעם יוניאן פארשטעהער, נאר ער האט פשוט ערקלערט דאס ער וויל נאר ניט דיס־קוטירען און האט נאר ניט וואס צו הע־רען.

ווען מען האט געפרעגט ביי מר. פלעמינג צו עס איז אמת דאס ער האט זיך ענטזאגט צו דיסקוטירען דעם רע־פארט פון דער ארבייטרישאן האט ער צוגעגעבען אז עס איז אמת. אבער עס האט ערקלערט אז דאס איז געווען דער פאר ווייל ער האט געוואלט וואַרטען ביז ער וועט באקומען דעם רעפארט אן אנ־געשריבענעס.

מעיאר טשוירט האט נעכטען אויס געדריקט א מיינונג אז מען דארף יד זאך אונטערזוכען און אויסגעפינען ווער עס איז געווען דער שולדיגער אין דעם סטרייק.

שנידער ארבייטען אויס א ווידזש סקייל

די צוקונפטיגע צווישען די ארבייי־טער מיט דער אפמאך וואס איז גע־שלאסען געווארען מיט די באלעבאטעס מיט צוויי נאכען צוריק קריסטאלידרס זיך ערשט יצט נאכדעם ווי די ארבייי־טער הויבען צו פארדייען יעדען פונקט באזונדער און באגרייפען די וויכ־טיגקייט פונדעם גאנצען אפמאך.

אין דערשטע פאר טעג האבען זיך נאך געפונען איינינע ארבייטער אין פאך וואס זענען געווען מיט דער מיי־נונג דאס דד אפמאך איז ניט געווען אזא גרויס עווינס פאר די ארבייטער, אבער איצטווערט די דאזיגע מיינונג גע־ביטען.

דער נעסטער שריט פון דער יו־ניאן איז אפצוארבייטען דעם "ווידזש סקייל" פא אלע סארטער ארבייטער פון פאך.

פאר א פארטרעטער פון „אידישען זשורנאל" האט מר. דאזענבלום, דער פיהרער פון דער יוניאן, וואס האט זיך געכטען אונטערעהערט פון ניו יארק, ערקלערט, דאס די ארבייטער פון איינ־שטעלען די שכירות געהט א נאנץ ער־פאלגרייך און וועט ווארשיינליך נאר אין גיכען פארענדיגט ווערען צו דער צו־פריעדענהייט פון די ארבייטער.

זייענדיג אין ניו יארק האט מר. דאזענבלום געהאט געשפרעכען מיט די גענעראל בעאמטע פון דער אמאלגאמייי־טער. אלע האבען אויסגעדריקט צו־פריעדענהייט מיט דער טארגאנטער לאגע און פארשפראכען אויף ווייטער צו העל־פען די היגע שנידער מיט אלע מעג־ליכקייטען.

פלעער צו פארזארגען פארוואונדע־טע סאלדאטען

לאנדאן סעפטעמבער 4

פארשהער פון טרייד יוניאנס אונבאלעבאם האבען דיסקוטירט די פראגע ווי זיי צו באשעפטיגען אומגע־קערטע סלדאטען וואס זיינען פאר־וואונדעטע בער וואס קאנען טון א גע־וויסע ארבעט. דער פראן, ווי עס ווערט אונטערצייכנט באהויפטעט, איז דאס יעדער ארטס געבער זאל מיזען באר־שעפטיגונגס פראצענט פון זיינע ארי־טער. אנגעקעהרטע פארוואונדעטע סאלדאטע די סברא איז דאס גאר אין גיכען עס ארויסגעלאזען ווערען א רעגיערונגס פראקלאמאציע און דאס וועט ווען אז געזעץ, און יעדער אר־בייטסגער וועט מוזען באשעפטיגען פארוואונדעטע סאלדאטען. יעדער אר־לעגדער אלס אן איינהייטליכע מאבט און וועט שאדען צו די באלקאנישע אינטר־עסען.

רומעניען האט ניט דערהאלטען

פאריז סעפטעמבער 4

דער סופרים קאונסיל האט היינט נאכ־אמאל דיסקוטירט די פראגע וועגען דעם וואס רומעניען האט ניט געענטפערט אויף די אליאיירטע נאטעס. דער רו־מענישער פרעזידענט ניקאלאי מיסיו איז אנוועזענד געווען, אבער עס האט ער־קלערט דאס רומעניען האט ניט אנ־באקומען די געשיקטע נאטעס און דאס איז געווען די אורזאכע פארוואס די רומענישע רעגיערונג האט ניט גע־ענטפערט.

דער הויפט ראט האט דאן בעטראכט די פראגע וואס צו טון און עס איז גע־בליבען דאס אנדערע נאטעס זאלען גע־שיקט ווערען דורך אן ענגלישען חיי־אמאיסיאנער.

שנידער ארבייטען אויס א ווידזש סקייל

פון פאך.

פאר א פארטרעטער פון „אידישען זשורנאל" האט מר. דאזענבלום, דער פיהרער פון דער יוניאן, וואס האט זיך געכטען אונטערעהערט פון ניו יארק, ערקלערט, דאס די ארבייטער פון איינ־שטעלען די שכירות געהט א נאנץ ער־פאלגרייך און וועט ווארשיינליך נאר אין גיכען פארענדיגט ווערען צו דער צו־פריעדענהייט פון די ארבייטער.

זייענדיג אין ניו יארק האט מר. דאזענבלום געהאט געשפרעכען מיט די גענעראל בעאמטע פון דער אמאלגאמייי־טער. אלע האבען אויסגעדריקט צו־פריעדענהייט מיט דער טארגאנטער לאגע און פארשפראכען אויף ווייטער צו העל־פען די היגע שנידער מיט אלע מעג־ליכקייטען.

פלעער צו פארזארגען פארוואונדע־טע סאלדאטען

לאנדאן סעפטעמבער 4

פארשהער פון טרייד יוניאנס אונבאלעבאם האבען דיסקוטירט די פראגע ווי זיי צו באשעפטיגען אומגע־קערטע סלדאטען וואס זיינען פאר־וואונדעטע בער וואס קאנען טון א גע־וויסע ארבעט. דער פראן, ווי עס ווערט אונטערצייכנט באהויפטעט, איז דאס יעדער ארטס געבער זאל מיזען באר־שעפטיגונגס פראצענט פון זיינע ארי־טער. אנגעקעהרטע פארוואונדעטע סאלדאטע די סברא איז דאס גאר אין גיכען עס ארויסגעלאזען ווערען א רעגיערונגס פראקלאמאציע און דאס וועט ווען אז געזעץ, און יעדער אר־בייטסגער וועט מוזען באשעפטיגען פארוואונדעטע סאלדאטען. יעדער אר־לעגדער אלס אן איינהייטליכע מאבט און וועט שאדען צו די באלקאנישע אינטר־עסען.

רומעניען האט ניט דערהאלטען

פאריז סעפטעמבער 4

דער סופרים קאונסיל האט היינט נאכ־אמאל דיסקוטירט די פראגע וועגען דעם וואס רומעניען האט ניט געענטפערט אויף די אליאיירטע נאטעס. דער רו־מענישער פרעזידענט ניקאלאי מיסיו איז אנוועזענד געווען, אבער עס האט ער־קלערט דאס רומעניען האט ניט באקומען די געשיקטע נאטעס און דאס איז געווען די אורזאכע פארוואס די רומענישע רעגיערונג האט ניט גע־ענטפערט.

דער הויפט ראט האט דאן בעטראכט די פראגע וואס צו טון און עס איז גע־בליבען דאס אנדערע נאטעס זאלען גע־שיקט ווערען דורך אן ענגלישען חיי־אמאיסיאנער.

לאנאן פארפלייצט מיט דייטשע צירקולארען

די אראד אוו טרייד האט אויסגע־פונען דו צירקולארען פון דייטשע פיר מען ווען פארנאנדערגעשיקט אין אלע ענגלישע פירמען אנכאטענדיג דייטשע סחורות אויף זעהר א ביליגען פרייז און גוטע ערות. א סך פון די דייטשע צירקולארן האבען זיי פארעפענטליכט אלס אזעוויז ווי אזוי די דייטשען זיי־ען פוג אויפצובויען זייער אינדוס־טריע.

מאנכע פון די צירקולארען ווייי־זען דייטשע פירמען אן די געלעגענ־הייט קויפען ביליגע סחורות. וואס דערדויטשיש פון געלט ביי דער איצ־טיגקייט מאכט דעם מארק זעהר ביי־ליגן דערפאר לוינט זיך פאר ענגלי־שע פירמען צו קויפען.

א צירקולארען פאנגען זיך אן כמעט מיט זעלבען נוסח:

"איצט ווען די גרויזאמע פארניכ־טונגס מלחמה איז שוין פאראיבער מעג מען שוין צוריק אנפאנגען דעם וועלטלי־כען פארקעהר א. אז. וו.

נייט גאלדפעדער אין אויסטרא־ליען

סידניי סעפטעמבער 4

פראספעקטארס פון וועסטערן אויס־טראליען פון סוטה ווילס און וויק־טאריא האבען געפונען זעהר גוטע גאלד פעלדער. ערשטע פראבען האבען באר־ווייזען דאס צעהן טאן ערץ האבען ארויס גענעבען 103 אונצעס גאלד. די נייעס האט זיך שנעל פארשריטן און א מאסע מענשען האבען זיך אויעקגעלאזען וזכען נייע געגענדען.

הייַנטיגער קורס

5 סענט

פאר'ן פוילישען מארק

מר. ה. ווייַנבערג

קומט אריין אין אפיס פון „אידי־דישען זשורנאל", דער ראיעלסטער פלאץ אין שטאדט. זיכערסטע וועג צו שיקען געלד. עהרליכסטע באהאנד־לונג. דאס געלט ווערט ניט פאר־האלטען אויף קיין איין מינוט.